

Dag van de Dorpsondersteuner

Dag van de Dorpsondersteuner 2021

Ruim vijftig dorpsondersteuners, buurtassistenten en professionals die met hen (willen gaan) werken, kwamen op 1 oktober 2021 samen op de eerste Dag van de Dorpsondersteuner in Apeldoorn. Een korte terugblik.

De buurtassistenten van Apeldoorn-Zuid

Buurtcoöperatie [Zuid doet samen](#) (800 leden) is in 2013 opgericht naar aanleiding van de Wmo-transitie. De coöperatie leidt onder meer wijkbewoners op tot buurtassistenten, die huis-aan-huis in gesprek gaan met andere bewoners. Ze halen op hoe het met de bewoners gaat, wat ze nodig hebben én wat ze voor hun buurt zouden willen betekenen. Vragers worden waar mogelijk gematcht met aanbieders. Inmiddels zijn al 12.000 gesprekken gevoerd.

De buurtassistenten wonen zelf in de wijk en zijn ervaringsdeskundig. Ze komen uit een bijstandsuitkering, volgen de opleiding en treden in dienst van de coöperatie. Ze werken samen met een administratie-assistent die vragen van financiële aard afhandelt (schulden etc) en met een zorgcoach die complexe zorggerelateerde vragen oppakt (Wlz, Wmo). Bewoners kunnen worden toegeleid naar buurthuis Ons Honk, waar naast koffie-ochtenden inmiddels ook eetgroepen, jeugdactiviteiten en een leerbedrijf voor MBO-leerlingen zijn gestart.

De gemeente Apeldoorn verstrekt voor drie jaar een jaarlijkse subsidie van 550.000 euro, waarvan de ene helft wordt ingezet voor de buurtassistenten en de andere helft voor Ons Honk. De buurtassistenten verrichten 26 uur betaald werk. Wat nog wringt, is dat de gemeente en de coöperatie verschillend kijken naar preventie en de sociale basis. De coöperatie vindt competenties van de buurtassistenten bijvoorbeeld belangrijker dan diploma's. De gemeente schuift

wel steeds meer die kant op, zeker in de nieuwe [kadernota](#) Maatschappelijke Ontwikkeling.

Twee buurtassistenten lichten hun werkzaamheden en bevindingen toe:

- De meeste vragen zijn van senioren en gaan over Wmo-kwesties.
- Ze signaleren steeds vaker eenzaamheid, óók onder dertigers en veertigers.
- Het is essentieel om met respect en échte interesse te vragen: Hoe gaat het nu met u?
- Eén buurtassistent per wijk is te weinig. Daarom worden 'buurtassistenten light' op straatniveau opgeleid. Mensen voelen zich het meest betrokken op hun straat, de buurt of de wijk is vaak een te abstract begrip.
- Uit onafhankelijk tevredenheidsonderzoek blijkt dat buurtassistenten het gevoel van eenzaamheid verminderen en het gevoel van mogen meedoen in de samenleving vergroten.
- De buurtassistenten werken preventief en hebben goed contact met instanties. Ze zitten bijvoorbeeld naast de bewoner als deze met een instantie moet bellen.
- De ervaringsdeskundigheid van de buurtassistenten is een groot voordeel. Ze weten wat bijvoorbeeld schulden hebben met je kan doen: je steekt je kop in het zand, voelt schaamte, vlucht en komt in een neerwaartse spiraal terecht.
- De ene buurtassistent werkt het liefst in zijn of haar eigen straat of buurt, de ander vindt juist wat meer afstand prettig.

Overhandiging eerste exemplaar 'De Dorpsondersteuner'

De dorpsondersteuner, verbindende schakel van de gemeenschap is een gezamenlijke publicatie van NLZVE en de VKKL over onder meer de taken, verantwoordelijkheden en competenties van een dorps-, buurt- of wijkondersteuner. NLZVE-voorzitter Ben van Essen overhandigde het eerste exemplaar aan de allereerste dorpsondersteuner van Nederland, Hannie Penninx. Zij startte in 2007 in Elsendorp (gemeente Gemert-Bakel) met een projectsubsidie waarmee de gemeente onderzocht of het aantal Wmo-aanvragen door inmenging van een dorpsondersteuner kon worden teruggedrongen.

Op de vraag waar Hannie het meest trots op is, antwoordde ze: 'Op het feit dat ik mensen in hun kracht kan zetten, onder het motto *Vandaag heb jij een vraag, maar morgen heeft een ander een vraag aan jou.*' Hannie staat formeel op de loonlijst van een stichting, maar voelt zich 'in dienst van de inwoners van het dorp.'

In coronatijd bleek vooral de verbindende rol van de dorpsondersteuner heel belangrijk. In dit [artikel](#) op de website van De Koepel lees je er meer over.

Met elkaar in gesprek

Hoe brengen we dat waar we zo van overtuigd zijn verder? Wat heeft de dorpsondersteuner nodig? Over deze vragen gingen de aanwezigen in gesprek, in groepjes van drie personen die elkaar nog niet kenden. Hieronder de belangrijkste punten die hieruit naar voren kwamen.

Eenheid in verscheidenheid (gedreven met een missie)

- Een lokale website met informatie en de sociale kaart kan helpen bij het beantwoorden van vragen;
- Huisbezoeken met de vraag hoe het met de bewoner(s) gaat zijn een goede aanpak;
- Behoefte aan een fysieke plek om gesprekken met bewoners te kunnen voeren;
- Gemeenten en zorg- en welzijnspartners dienen bewonerscollectieven de ruimte te geven om te doen wat nodig is, én ze hiervoor erkenning te geven;
- Vergeet niet de doelgroep 30-60-jarigen;
- Jeugd, waarbij het belangrijk is aan te sluiten bij wat zij nodig hebben.

- We hebben meer uren nodig, omdat het aantal vragen toeneemt en ook de complexiteit van de vragen. Financiering is nodig om je werk goed te kunnen doen;
- Goede samenwerking met vrijwilligers is nodig. Zij kunnen oppakken wat de dorpsondersteuner niet kan oppakken. Maar er zijn grenzen aan dat wat je aan een vrijwilliger mag vragen. Nu zijn het (te) vaak dezelfde vrijwilligers waarop je een beroep doet;
- Dilemma: ga je naar mensen toe of wacht je tot ze naar jou komen?;
- Het is belangrijk om goed zicht op het netwerk te krijgen én te houden;
- De dorpsondersteuner werkt 'tussen de systemen', dit vraagt om eigenaarschap;
- De (zorg en welzijn) professionals hebben ons nodig;
- Idee: de digitale koffietafel (interviews met bewoners van Klarenbeek), zie [hier](#);

Emancipatie, voor vol worden aangezien

- De aankomende gemeenteraadsverkiezingen zijn een mooie kans om nut en noodzaak van de dorpsondersteuner onder de aandacht te brengen bij de nieuwe raad;
- Er is grote behoefte om als gelijkwaardige partner te worden erkend in gesprek met bijvoorbeeld een gemeente;
- Structurele financiering en inbedding is noodzakelijk. Nu ben je nog te veel afhankelijk van de goodwill van een gemeente;
- Een koppeling maken met de wetenschappelijke wereld voor de verdere doorontwikkeling biedt kansen;
- Inhoudelijke verrijking is gewenst. Vanuit erkenning krijg je ruimte en zorg je voor onderlinge kruisbestuiving;
- Je hebt een 'best person' nodig als bulldozer;
- Je meerwaarde moet steeds worden aangetoond. Je moet je elke keer weer opnieuw bewijzen en omgaan met de grilligheid van het systeem;
- We zijn te bescheiden! We moeten meer bekend worden, onder meer door middel van publicaties. In Apeldoorn wordt via storytelling verantwoording afgelegd;
- De overheid is er 'voor de samenleving', en vanuit die rol kan zij bewonerscollectieven steunen.

Verbindingen/samenwerken, onderling en in opleiding

- Aandacht voor de samenwerking tussen dorpsondersteuner/informele en de formele structuren, zoals wijkteams.
- Samenwerken is delen. Je netwerk blijven vergroten, wetende dat iedereen een eigen doel en een eigen manier van werken heeft. Dorpsondersteuners

kunnen een heel belangrijke rol vervullen doordat ze integraal denken: niet vanuit formele kaders, maar vanuit de mens. Let op dat we zelf geen institutie worden (valkuil!);

- Hoe krijg je alle partijen bij elkaar?
- Ondersteuning vanuit de Provincie voor Regionale Netwerken is wenselijk. Die is belangrijk voor de ontwikkeling van de bewonerscollectieven;
- Er is behoefte aan een besloten kring voor dorpsondersteuners, waarin ze hun verhaal kwijt kunnen;
- Delen van kennis in het netwerk van dorpsondersteuners. Dit moeten we op verschillende manieren gaan organiseren;
- Hoe blijven we scherp op wat we wel en niet doen?;
- Echte leren gebeurt hier! Leren van elkaar;
- Scholing? Ja, maar er moet goed over worden nagedacht of dit een opleiding tot dorpsondersteuner moet zijn, of dat we meer baat hebben bij intervisie.

Afronding

Alle deelnemers zijn akkoord met het delen van contactgegevens. De Dag van de Dorpsondersteuner wordt een jaarlijks terugkerend evenement. We zien elkaar weer op 1 oktober 2022!